

[סגור חלון](#) ✕

מימון בין-חברתי - אחד הנושאים "החמים" בתחום הפיננסי והמיסוי הבינלאומי

[להרשמה לניוזלטר עסקים מתעוררים] מאת עו"ד והכלכלן איל בר-צבי ■ עקב המצב הכלכלי, הצורך בכספים נזילים הולך ומתגבר ■ בנקים אינם ששים להעניק הלוואות כבעבר, דבר הגורם למספר לא מבוטל של חברות להיעזר בחברות הקבוצה לשם קבלת מימון זמין וזול

שירות גלובס

24/5/2009

[להרשמה לניוזלטר עסקים מתעוררים]

אחד הנושאים "החמים" ביותר בתחום הפיננסי והמיסויי הינו נושא המימון הבין-חברתי. הלוואה בין חברתית, המוענקת למשל על ידי חברה אם לחברה בת שהוקמה זה עתה, לצורך מימון תחילת פעילותה, היא הדוגמה הנפוצה ביותר למימון בין חברתי. עם זאת, גם נושאי מימון אחרים, כגון פקטורינג, העמדת ערבויות, הענקת אשראים וכדומה, אם נערכים בתוך הקבוצה, הינם חלק מהמימון הבין חברתי, הכפוף לביקורת מחירי העברה.

אף כי נושא מחירי העברה ואופן קביעת ותיעוד נושאי המימון הבין-חברתי, רלבנטי לכאורה רק כאשר אחת החברות נמצאת תחת משטר מס שונה, הרי שמדינות רבות החלו לבקר את העסקאות הבין חברתיות המבוצעות בתוך אותה מדינה לפי עקרונות מחירי העברה.

באופן טבעי, רואים מנהלי החברות את ההלוואה הבין חברתית כהעברת כספים מכיס אחד לכיס שני, ולעתים מבצעים את ההעברה הכספית באופן מיידי, באמצעות חשבונות הבנק באינטרנט. עם זאת, בפועל, לא רק שהדבר עשוי להצריך אישורים של דירקטוריון החברות המעורבות, אלא שגם יש לשקול ולתעד לפי כללי מחירי העברה את מועדי ההחזר, את גובה הריבית ואופן גבייתה, את הביטחונות (אם קיימים) ונתונים אחרים.

עקב המצב הכלכלי, הצורך בכספים נזילים הולך ומתגבר. בנוסף, הגורמים הבנקאיים אינם ששים להעניק הלוואות כבעבר, דבר הגורם למספר לא מבוטל של חברות להיעזר בחברות הקבוצה לשם קבלת מימון זמין (וזול). מאידך, הענקת הלוואה בריבית גבוהה לחברה קשורה, הנמצאת באזור בעל שיעורי מס גבוהים, מאפשרת לכאורה "למשוך" כספים בצורת גבייה של ריבית כחלף דיבידנד. עם זאת, כפי שנראה להלן, כאשר הריבית הינה גבוהה מריבית השוק, רשויות המס עשויות לפסול אותה, ואף לקבוע כי מדובר בדיבידנד בפועל.

רשויות המס בסינגפור, הפיצו לאחרונה הנחיות מחירי העברה אשר מטרתן לשים קץ לתופעת גביית ריבית שאינה תואמת למהות ונסיבות העסקה. אותן הנחיות כוללות בין השאר קביעה כי חישוב הריבית יעשה על פי בדיקת שיעור הריבית אשר היה נקבע בין צדדים שאינם קשורים, בנסיבות דומות, תוך קביעת שיטה מועדפת לשיעורן אותה ריבית.

בהקשר לכך, חשוב לציין שבשיחה שקיימנו עם רשויות המס בארה"ב, בקשר למימון בין החברתי

של חברה ישראלית שהקימה חברה בת בארה"ב, טען נציג ה-IRS כי אם נראה שהחברה הלווה לא הייתה מקבלת הלוואה מאף גורם חיצוני (שאינו קשור לקבוצת החברות) אזי יתכן וישנו צורך לקבוע ריבית בגובה הנהוג ב"אג"ח זבל" (junk bond), ועל כן שיעור הריבית עשוי להיות גבוה במיוחד, סביב 16%-17%, כתלות כמובן בנסיבות הספציפיות של כל הלוואה בין חברתית. זהו שיעור ריבית בעייתי, אשר עשוי להכביד על ההחזר מצד החברה הלווה, אך מאידך עשוי להיטיב עם החברה המלווה.

בארה"ב, אגב, גם ניתן פסק דין אשר קבע, כי במקרה שנדון בו ההלוואה בין הצדדים הקשורים, שאינה מתועדת כיאות, אינה קובעת ריבית וזמני פירעון, ואינה נתמכת בעירבונות מתאים, הינה למעשה דיבידנד.

גם מדינות אירופה החלו לשים דגש על נושא המימון הבין חברתי. בפסק דין אשר ניתן לאחרונה על ידי בית המשפט לערעורים בשבדיה, נדונה הלוואה שניתנה על ידי חברה אם זרה לחברת הבת השבדית. הריבית שנקבעה להלוואה היתה בגובה של 9.5% לשנה. בית המשפט קבע, תוך יישום עקרונות מחירי העברה, כי לאור נסיבות העסקה (בשל שיקולים כגון סוג ההלוואה, קו האשראי של הלווה, סוג המטבע וכו') לא היה מקום לגבות ריבית בשיעור גבוה כל כך, וזאת בשים לב גם לביטחונות הספציפיים שהועמדו במקרה זה, וצמצם בהתאם את שיעור הריבית ל-6.5% לשנה.

לכך מצטרפת קביעתן המחמירה של הרשויות האוסטריות, אשר קבעו לאחרונה כי לא תמיד יש להשתמש בנתוני הלוואות אשר ניתנות על ידי בנקים, כבסיס השוואה להלוואות בין-חברתיות, ללא התאמות מתאימות (הכוונה ל- adjustments, מונח מתחום מחירי העברה).

יש לזכור, כי הלוואות אינן הכלי המימוני היחיד העומד לשימוש קבוצת חברות. בדומה, גם נושאי ימי אשראי, שטר הון, שערי מט"ח, אשראי בין חברתי, העמדת ערבויות (למשל בעת הגשת הצעה במכרז), ואפילו פקטוריג (אם נערך בתוך הקבוצה), הינם נושאים אשר מוסדרים על ידי כללי מחירי העברה, וגם הם חשופים לביקורת מצד רשויות המס, ולכן עליהם להיות מוסדרים בהתאם לתקנות הרלבנטיות.

מאת עו"ד והכלכלן איל בר-צבי. הכותב הוא שותף במשרד בר-צבי את בן-דב, המתמחה בתחום מחירי העברה.